

և դեպ չլըլալ . հոգալ միշտ ընտանեաց բարին ու հանգիստը . առաջուցունէ առջևը առնել այն ամէն վտանգներուն , որոնք կրնան գերդաստանին գլուխը գալ . զաւկըներուն մանկական մտքին մէջ բոլորեթել ուսմանց սէրը . ամէն ախտից հետքը արմատաքի իլել սրտերնէն , և զարգացնել մտքերնին գեղեցիկ հըմտութեամբք , ամէն բանի անձամբ օրինակ տալով :

Աւերը վարձատրելէն 'ի զատ չկայ ուրիշ յարմարագոյն և օգտակարագոյն կերպ մը՝ պաշտօնասէր , քաղաքավար և հոսգանդ ընելու բոլոր ընտանեաց անձինքը :

Իրեններն երեսէ թողուլ և օտարները հոգալ՝ նշան է նուազ եղբայրսիրութեան . իրեններուն վրայ չվստահանալ ու ուրիշներու հաւտալը՝ նշան է խաբէբայութեան : Յիրաւի , իրենները չսիրողը՝ սիրել չգիտեր : Ս՛կ որ իրեններուն հետ չկրնար կենալ , ուրիշներու հետ բնաւ իսկ ոչ :

Խիստ հաճոյ բան է տեսնել իր տունը ազատ ամէն տեսակ աղմուկէ , լի խաղաղութեամբ և միաբանութեամբ . և ասիկայ առաջ կու գայ՝ ուրիշներու կրիւք տուած տեղեկութեանցը ականջ չկախելէն և հաւատք չընծայելէն :

Բոլ ամէն գործքերուդ , խօսքերուդ , խորհուրդներուդ և մտածմունքներուդ մէջ եղիր արդար , ճշմարտասէր , բարերար և բարեսէր . զգոյշ կեցիր թշնամութիւններէ , վէճերէ , հակառակութիւններէ և անիրաւութիւններէ : Իսկ եթէ մէկը գողոգութեամբ և հալարտութեամբ ուզենայ վրագ ճոխանալ , համբերութեամբ և երկայնատութեամբ կակղացու զինքը , և յաղթէ իրեն բռնութեանցը՝ խոնարհութեամբ , ծանրութեամբ և պարկեշտութեամբ :

Երբ բան մը յօժարութեամբ ու սի-

րով կը կատարես , թէ և դժուարին ըլլայ ընելիքդ , բայց միշտ աղէկ կերպով կ'ըլլայ : Ս'իշտ պէտք է ինքզինքը լստուծոյ յանձնել ու շնորհք խնդրել իրմէ . առանց իրեն մեր ամէն գործքերը բանի չեն գար :

Կը շարունակուի :

Ի ՄԿԻՏՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ

ԱՌ ՊԵՐՃԱՓԱՅԼ

ԱՐԻԱՋԱՄ ԱՄԻՐԱՅ
ԵՒ ՏԻՐՈՒՆԻՅԱ ՏՈՒՏՈՒ

Ողորձ :

Ս'ըրիշ ազգաց մէջ հին ատենէն 'ի վեր գտնուեր են ու կը գտուին գրական կանայք ու օրիորդք , մանաւանդ բանաստեղծութեան մէջ՝ որ իրենց փափուկ երեւակայութեանը աւելի յարմար է գրականութեան այս մասը : Ս'եր ազգին մէջը կարծես թէ 'ի սկզբանէ հետէ եկեղեցականաց միայն պահուած էր գրականութիւնը , աշխարհականներէն ալ քիչ եղած է գիրք գրող , թող թէ կանանցմէ : Լ՛անդութենէ գիտցածնիս՝ սրբոյն Ա՛հահայ գողթնացւոյն շարականն է , իր քրոջը շինածը՝ որուն սկիզբն է « Օ՛արմանալի է ինձ քան զերգս » :

Յուսանք որ աս դարուս մէջ , ինչպէս որ մեր ազգին աշխարհականաց մէջ սկսաւ ծաղկիլ գրականութիւնը ու իրենք ալ սկսան գրուածքներ հրատարակել , ասանկ ալ խաթուններուն ու օրիորդաց մէջէն ելլեն ուսումնասէլ ու գրական անձինք , որ մեր ազգային լեզուով մատենագրեն ու զայն ճոխացընելու ջանք ընեն : Ս'եր ազգին բազմադարեան գերութիւնը՝ ուրիշ ազգային բարեաց հետ՝ թշուառաբար լեզունի ալ խափաներ էր , անանկ որ քիչ տուկը գտուէր որոնք հայերէն խօսէին չիմա աս միսթարանքը ունինք որ ընհակառակն քիչ տուն կը գտուի որ հայր

րէն չխօսի , կամ գոնէ չհասկընայ :
Ի այց տներ եղած են՝ որոնց մէջը միշտ
պահուեր է ու կը պահուի մեր ազգային
լեզուն : Բոնցմէ գլխաւորն է Բլաշ-
վերտեան ազնուական ազգատոհմը , ո-
րոնք չէ թէ միայն մեր աշխարհաբառ
լեզուն միշտ խօսեր են ու կը խօսին մէ-
ջերնին , այլ գրաբառին ալ անպակաս

ջանք ունին : Բայ ազգատոհմէն Սրբիկ
ազնիւ օրիորդը , դուստր Բերահամ Բ-
միրային , ոչ սակաւ ոտանաւորներ ունի
գրաբառ լեզուով գրած , որոնցմէ ճաշակ
մը կու տանք հոս՝ մեր ազգին օրիորդնե-
րուն ջանքը արծարծելու համար . քանի
որ մանաւանդ աղջկանց դաստիարակու-
թիւնը մեր մէջն ալ սկսաւ ծաղկիլ :

Եթէ ընդ դասըս Բուսայից համօրէն
Իարբ ոսկեթել քնարին Փեբեայ երգեսցեն ,
Բստեղբ երկնից ի ներգաշնակ տասնաղիս
Իս տիեզերք թէ բիւր տայցեն դրուատիս ,
Խանդբ քերթողաց թէ բարձրաթռիչ ամբարձցին
Եինչ ի կամարս ոսկեճաճանչ եթերին ,
Ոչ զօրեսցեն ի քնար եւ ոչ ի քարտէս
Բզհրաշափառ երգել աւուրս ըզհանդէս :
Իբր անհրմուտս այս իմ քննար ապա զն
Իշխեսցէ յերգ , նուագել տօնիս ինչ ըմբօն՝
Իբր ի յանկիրթ լարս սորին երգեսցից
Օայն որ օրհնի թեւաքօղեալ յանմահից :
Դու արդ շնորհեա , Եիսուս , օծեալդ յԲստուծոյ ,
Ինձ ըզխորհուրդն ի միտ առնուլ գերագոյ ,
Եորմէ սարսեալ գողան երկինք եւ երկիր ,
Իս հոյք էից որ ի նոսայն պարագիր :
Բքէ առ ինչ իցէ դղըրդել ձեզ այդքան : . . .
Խօսեցարուք մեզ արարածք ամենայն : . . .
Բստուած փառաց այսօր ի մեզ յայտնեցաւ ,
Օօրք երկնային ահա իջեալ կան զերկրաւ ,
Իս ի հրաւէր նոցին աստեղն ի գուշակ
Բյսրըր դիմեալ յարեւելից գան արքայք : . . .
Հիմ կամբ . ելցուք ապա եւ մեք խըմբովին
Բզգ եւ ազինք երկրրպագուք գոլ նըմին .
Խոնարհեսցին լերինք ի դաշտ ծաղկածին ,
Իս առապարք դրժուարագնացք ի դիւրին .
Բակաղեսցին հաշտք ընդ գառին ինձ եւ գայլ ,
Բյր ըզհարեաց յանձնէ զխոհերս ընկեցեալ :
Փոխան ձօնից մոգուցն ի նուէր մատուցուք
Օամբիծ վարուց եւ ըզսրբտից սէր անձուկ :
Բհա խրախոյս շնորհի մարդկան եւ յորդոր ,
Եազէ ի մթան անդ գերարփին լոյս այսօր .
Որոյ զխաւարն հերքեալ ի մէնջ առաջին ,
Բգազմամեայ քօղ պատրանաց բանսարկուին ,
Օգեցոյց հանդերձ մեզ վերըստին փըրկութեան ,
Պայծառ ծագմամբ վառեալ ի լոյս ըննական :
Օոր օրհնութիւն քեզ մատուցուք Բանդ Բստուած ,
Բնդ քօ այնչափ սիրոյդ անբաւ երախտեաց :

Ի Յովհաննէ գաս մըկըրտիլ դու այսօր ,
 Ի ծառայէ անժամանակ ծընունդ հօր .
 Գետն ի տեսիլ քո աւասիկ Յորդանան
 Կայ զարհուրեալ , ոչ եւս ալիքն ընթանան ,
 Յետս ըզկոհակս իւր ամիտեալ փրփրադէզ ,
 Յինքն ընդունել պատկառանք զարքայն հեզ .
 Եւ Կարապետն զարհուրեալ Յովհաննէս ,
 Եւ մըկըրտիչ , աղաղակէր , եղէց քեզ : . . .
 Եւ յո , այո , քաջալերեաց , դու լիցիս ,
 Գու որ ըզխրացսն լուծանել հրաժարիս .
 Եւ ի բուժել զայսոյն հարուած կարեւէր ,
 Գայ մըկըրտիլ խոնարհաբար վասն մեր :
 Ըրողալով անդ ի վերուստ սաստկապէս ,
 Փեռեկեցաւ երկին փայլեալ բոցատես .
 Հոսանք լուսոյ զեղան անտի ուղխօրէն ,
 Բարբառ հընէաց յաստեղազարդ խորանէն .
 Դա է որդի իմ սիրելի , եւ ընդ դա
 Ես ի սկըզբանց յաւիտենից հաճեցայ ,
 Ի շնորհաբաշխ արդ ի տօնիս պաղատիմ ,
 Եւ ի շնորհաց քոց տէր զլանալ ըզծնողս իմ .
 Շնորհեա նոցա գու եւ ի կեանս յայսոսիկ
 Բստ մահացուացրս պայմանի երջանիկ .
 Կայցեն , օն անդրը վաղահաս վիշտք ի բաց ,
 Եւ եւս անդրէն դըժխեմ բախտին լիցի դարձ .
 Կեցջիք ծընողք իմ դուք , ծընողք պերճափայլ ,
 Յամս յոգնաթիւ կեցջիք յորդիս ձեր բերկրեալ .
 Կանր իցէ ձեզ չըտեսանել այսօր աստ
 Եւ զսիրասուն որդիսդ երկուս յայս երաստ .
 Եւ աւանիկ դարձեալ ընդ հուպ եւ նոքին
 Եւ հովանեալ խնամոց ձերոց ամրասցին .
 Շնորհեա մեզ , Տէր , կեալ աստ յամայր ի միասին
 Եւ զքեզ օրհնել անդ ի միմեանց անմեկին :

Ի 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 1848 .

ՍՐԲԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՐԵԱՆ

Հագորտեր :

Եւս դարուս Գաղղիացւոց մատե-
 նագրութեան քիչ կամ շատ յառաջա-
 դիմութեանը մէջ՝ ծաղկեալ մասերէն
 մէկն ալ բեմական ճարտասանութիւնն
 է : Բայց եթէ եղան քաջ քարոզիչներ
 որ իրենց նախնի հարց եւ հայրապետաց
 աւանդը կենդանացուցին , հայրն Լա-
 գորտէր կրնանք ըսել որ անոնց արժա-
 նի նախանձորդ ըլլալէն վերջը , գաղ-

ղիական մատենագրութեան այս մասիս
 նախնի պարծանքը եւ ևս աւելցուց՝
 նոր տեսակ փայլ մը տալով . եւ եթէ
 հայրն Բաւինեան միայն իր ճշմարիտ
 եռանդեամբն , հասարակաց համակրու-
 թք եւ իմաստից օժութեամբը կրնայ
 Լագորտէրի հետ մրցիլ , չկայ մէկը որ
 յանդուգն տեսութեամբ , վսեմական
 գաղափարներով , եւ շատ անգամ նո-
 րանոր եւ հրաշալի բացատրութեամբ ,
 կենդանի եւ յանկարծական շարժմունք